

«Ο μικρασιατικός πόλεμος (1919-1922) μέσα από τον τύπο της εποχής»

Δρ Ελευθέριος Βέτσιος¹, Δρ Φιλοθέη Κολίτση²

¹Φιλολόγος, 2^ο ΓΕΛ Πυλαίας Θεσσαλονίκης

vetsios@gmail.com

²Φιλολόγος, Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Εύοσμου Θεσσαλονίκης

fk.lit1@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το προτεινόμενο διδακτικό σενάριο αποτελεί μια διερευνητική προσέγγιση του Μικρασιατικού πολέμου την περίοδο 1919-1922. Μέσα από τις σχετικές διδακτικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν την αναζήτηση ιστορικού υλικού από τον τύπο της εποχής, τη σύγκριση και την ερμηνεία των πηγών, στόχος μας είναι οι μαθητές να επεξεργαστούν κριτικά τα ιστορικά δεδομένα και να τα αξιοποιήσουν για τη βαθύτερη κατανόηση των παραγόντων που επηρέασαν την έκβαση του μικρασιατικού πολέμου. Παράλληλα η εισαγωγή των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Ιστορίας σε συνδυασμό με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο έχουν μεταβάλει ριζικά το διδακτικό περιβάλλον του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου, καθώς ο δασκαλοκεντρικός τρόπος διδασκαλίας τείνει να αντικατασταθεί από ένα μαθητοκεντρικό μοντέλο, με αναζήτηση πληροφοριών από τους μαθητές μέσω των Η/Υ και αξιοποίηση πρωτογενών πηγών.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ : Διδακτική της ιστορίας με ΤΠΕ, Μικρασιατικός πόλεμος, τύπος εποχής.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σύγχρονη εκπαιδευτική πρακτική, σχεδόν σε όλα τα διδακτικά αντικείμενα, καλείται να κινηθεί σε ένα πολυδιάστατο πλαίσιο απαιτήσεων που συνδιαμορφώνεται από στόχους γνωστικούς, παιδαγωγικούς και στόχους που αφορούν τις ΤΠΕ. Βασικοί άξονες αυτού του πλαισίου είναι η διαθεματική σύνδεση ποικίλων διδακτικών - γνωστικών αντικειμένων και η εκμετάλλευση των πολυγραμματισμών, με απώτερο σκοπό μια πολύπλευρη και κατά το δυνατόν πληρέστερη προσέγγιση των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων.

Σε μία τέτοια προοπτική πρωταρχικό ρόλο μπορεί να παίζει η αξιοποίηση του σεναρίου διδασκαλίας, εφόσον λειτουργεί ως στρατηγική, βάσει της οποίας είναι δυνατό να εφαρμοστεί στην τάξη ένα σύνολο προσχεδιασμένων δραστηριοτήτων, με καθορισμένους όχι μόνο τους δυνατούς ρόλους των συμμετεχόντων (μαθητών και εκπαιδευτικών), αλλά και τη δομή της συνεργασίας μεταξύ τους. Η εκδοχή του σεναρίου ως εκπαιδευτικής επιλογής φαίνεται ιδιαίτερα χρήσιμη και αξιοποιήσιμη σε μία ομάδα μαθημάτων, μεταξύ αυτών και του μαθήματος της Ιστορίας. Η διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας με την εφαρμογή σεναρίου δίνει τη δυνατότητα να διερευνηθούν οι ορίζοντες του μαθήματος, να αναπτυχθούν ικανότητες διερεύνησης ενός ιστορικού θέματος με εργαλεία ΤΠΕ, να καλλιεργηθούν ικανότητες ανάγνωσης, μελέτης και αξιοποίησης διαφορετικών ιστορικών πηγών εκτός κειμένου και αναπαράστασης της ιστορικής πληροφορίας με διαφορετικούς τρόπους και να αναπτυχθεί ένας ιστορικός διάλογος για ιστορικά θέματα, που να βασίζεται σε τεκμηριωμένα με ιστορικά στοιχεία επιχειρήματα. Από την παραδοσιακή άποψη μιας και μοναδικής “ιστορικής αλήθειας” την οποία καλείται να απομνημονεύσει ο μαθητής περνούμε σε μια μοντέρνα προσέγγιση της ιστορίας, που προκρίνει την κριτική μελέτη των πηγών και την αποδοχή εναλλακτικών επιστημονικών απόψεων. Το παρελθόν υπάρχει μέσα από μια συνεχή διάδραση με το παρόν και οι μαθητές ενθαρρύνονται να αρθρώσουν τον δικό τους ιστορικό λόγο, συνδέοντας το ιστορικό παρελθόν με την καθημερινή τους εμπειρία.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Όπως ήδη αναφέρθηκε, ένα σενάριο λειτουργεί ως στρατηγική δραστηριοτήτων εφαρμόσιμων στο πλαίσιο της τάξης. Κατά τη διαμόρφωση ενός σεναρίου είναι δυνατό να λαμβάνεται υπόψη ένα

σύνολο παραμέτρων, όπως η πολυπλοκότητα της παιδαγωγικής, γνωστικής και διδακτικής προσέγγισης, οι αρχές της συνεργατικής διδασκαλίας και μάθησης, η ανταπόκριση του σεναρίου στην καθημερινή σχολική πρακτική, η εμπλοκή διαφορετικών γνωστικών περιοχών, καθώς και η μεταξύ τους συνέργεια, η ανάγκη συνεργασίας διαφορετικών τεχνικών και φυσικών προσώπων.

Στη σύγχρονη προσέγγιση της διδακτικής της ιστορίας, δίνεται μεγάλη έμφαση στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης. Προκρίνεται δηλαδή ένα σύνολο γενικών και ειδικών ικανοτήτων, όπως η σαφήνεια, η ακρίβεια, η αναζήτηση πληροφοριών και η επεξεργασία τους, ώστε να διαμορφωθούν σε τεκμήρια, η διακρίβωση αιτιακών σχέσεων, η εξέταση των θεμάτων από πολλές οπτικές, η επιχειρηματολογία, η διαμόρφωση τεκμηριωμένων ερευνητικών υποθέσεων και ερωτημάτων, η αξιολόγηση γεγονότων, οπτικών και ερμηνειών και η εφαρμογή κριτηρίων στην προσέγγιση της πραγματικότητας και η άσκηση στις δεξιότητες που απορρέουν από αυτά.

Επειδή η γλώσσα είναι ένα πολύ ισχυρό εργαλείο για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, λόγω της ισχύος της ως κοινωνικής πρακτικής, η καλύτερη προσέγγιση της ιστορίας είναι μέσα από τη σκοπιά του ιστορικού και του κριτικού γραμματισμού, μιας και το συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο δεν αφορά μόνο γραπτά κείμενα, αλλά μια σειρά από οπτικές πηγές.

Στη διδακτική πρόταση που ακολουθεί οι μαθητές θα επιχειρήσουν να προσεγγίσουν τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο, μέσα από μια διερευνητική μαθησιακή διαδικασία στο υλικό των πηγών. Πρόκειται για ένα σημαντικό κεφάλαιο της Σύγχρονης Ιστορίας, τη Μικρασιατική καταστροφή, που θεωρείται μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους η μεγαλύτερη ίσως τραγωδία της Ιστορίας του Νεότερου Ελληνισμού.

Οι μαθητές θα γνωρίσουν τα κύρια γεγονότα του μικρασιατικού πολέμου, θα αναζητήσουν ιστορικό υλικό σε ηλεκτρονικές πηγές, θα διαχειριστούν και θα επεξεργαστούν κριτικά τα ιστορικά δεδομένα και θα τα αξιοποιήσουν για τη βαθύτερη κατανόηση των παραγόντων που επηρέασαν την έκβαση του μικρασιατικού πολέμου. Θα αποκτήσουν την ιστορική γνώση μέσω της προσωπικής επαφής με το ιστορικό υλικό και θα αντιληφθούν τις έννοιες του χώρου και του χρόνου της περιόδου αυτής.

Βασικοί άξονες της διδασκαλίας, που θα υλοποιηθούν μέσα από τη χρήση γενικών εργαλείων των Τ.Π.Ε. και του διαδικτύου, είναι: η χρήση πολλαπλών αναπαραστατικών μορφών, η αισθητοποίηση των ιστορικών γεγονότων, η αναζήτηση και αξιοποίηση γνωστικού τύπου πληροφοριών καθώς και η κατανόηση και η αξιολόγηση της πληροφορίας των πηγών μέσα από την παραγωγή καθοδηγημένου και αυθόρμητου λόγου.

Παιδαγωγικά, έμφαση δίνεται στην εργασία σε ομάδες, στην οποία κάθε μαθητής θα έχει το ρόλο του και θα συμβάλλει ενεργητικά στη διερεύνηση και αξιολόγηση της πληροφορίας των πηγών και στην εκπόνηση των τελικών συμπερασμάτων της ομάδας στα πλαίσια της βιωματικής-διερευνητικής μάθησης.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τα διδακτικά αντικείμενα που εμπλέκονται στο σενάριο αυτό είναι η Νεότερη Ιστορία με στοιχεία διαθεματικότητας από τη Νεοελληνική Λογοτεχνία, την Πληροφορική, την Αγγλική Γλώσσα και τη Γεωγραφία. Η διδακτική αυτή πρόταση αφορά την Γ΄ τάξη Γυμνασίου (Ενότητα 38) και την Γ΄ τάξη Λυκείου (Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας σσ. 146-148). Προτεινόμενη χρονική διάρκεια είναι 5 (1+2+2) διδακτικές ώρες. Η πρώτη ώρα αφιερώνεται στο να κατανοήσουν οι μαθητές σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο της διδακτικής ενότητας. Το δίωρο που ακολουθεί αφιερώνεται στη μελέτη των δεδομένων που τίθενται στους μαθητές από τα φύλλα εργασίας και στην προετοιμασία των εργασιών τους, ενώ το τελευταίο δίωρο στη σύνθεση των εργασιών και στην παρουσίαση τους.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας, με τις συνεργατικές, γενικότερα, δραστηριότητες.
- Οι μαθητές πρέπει, επίσης, να γνωρίζουν τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή (H/Y), να είναι εξοικειωμένοι με την πλοήγηση στο διαδίκτυο για αναζήτηση εικόνων και πληροφοριών, να χειρίζονται ικανοποιητικά ορισμένα προγράμματα (Word, PowerPoint) και να έχουν καλή γνώση της αγγλικής λόγω της χρήσης αγγλόφωνων εφημερίδων.

- Να έχει προηγηθεί διδασκαλία μιας ώρας σε σχέση με τη γενική πορεία των γεγονότων, ώστε οι μαθητές να έχουν μια αδρή εικόνα του ιστορικού πλαισίου του μαθήματος, στο οποίο θα κληθούν να αυτενεργήσουν.
- Να υπάρχει ευελιξία στο ωρολόγιο πρόγραμμα.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΧΡΕΙΑΣΤΟΥΝ

Φυλλομετρητής, Διαδίκτυο, επεξεργαστής κειμένου, πρόγραμμα παρουσίασης, βιντεοπροβολέας και ιστολόγιο. Συγκεκριμένα από το διαδίκτυο θα αξιοποιηθούν οι ακόλουθες ιστοσελίδες:

- [Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Εφημερίδων και Περιοδικού Τύπου](#) (Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος)
- [Εφημερίδα New York Times \(επιλεγμένα φύλλα, 1922\)](#)
- Διδώ Σωτηρίου, *Ματωμένα χρώματα* (1962) [[απόσπασμα σε ηλεκτρονική μορφή](#)]
- «[Μονόγραμμα: Διδώ Σωτηρίου](#)» [Αρχείο της ΕΡΤ, 1984 – Συνέντευξη της συγγραφέως]
- [ΙΜΕ: Εξωτερική πολιτική-γεγονότα της περιόδου 1897-1922 – Εισαγωγικό σημείωμα](#)
- [ΙΜΕ: Εξωτερική πολιτική-γεγονότα της περιόδου 1897-1922 – Τα σημαντικά πρόσωπα](#) [πρόσωπα που πρωταγωνίστησαν στην Μικρασιατική εκστρατεία].
- «[Πανόραμα του Αιώνα: Μικρασιατική Καταστροφή](#)»

ΣΤΟΧΟΙ – ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Σύμφωνα με τα ΔΕΠΠΣ γενικός σκοπός διδασκαλίας της Ιστορίας είναι η ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης με την κατανόηση των ιστορικών γεγονότων μέσα από την εξέταση αιτιών και αποτελεσμάτων και η ανάπτυξη ιστορικής συνείδησης με την κατανόηση της συμπεριφοράς των ανθρώπων σε συγκεκριμένες καταστάσεις, με αποτέλεσμα την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων και κατά συνέπεια τη διαμόρφωση αξιών και στάσεων που οδηγούν στην εκδήλωση υπεύθυνης συμπεριφοράς στο παρόν και το μέλλον.

Το σκεπτικό της διδακτικής παρέμβασης παράλληλα είναι να βοηθήσει τους μαθητές να περιηγηθούν στο χώρο και στο χρόνο της περιόδου 1919-1922 και να κατανοήσουν τη σημασία της περιόδου αυτής για την οικονομική, πολιτική, εθνολογική και γεωγραφική εξέλιξη του Ελληνικού κράτους, με τη χρήση μαρτυριών, πληροφοριών, χαρτών και υπερκειμένων.

Η επιλογή της ενότητας αυτής στηρίζεται μεταξύ άλλων και στην προσωπική μας πεποίθηση πως το κύριο αποτέλεσμα του πολέμου αυτού, δηλαδή ο ξεριζωμός και η προσφυγιά, τηρουμένων βεβαίως των αναλογιών, μπορεί να παραλληλισθεί με τις σημερινές μετακινήσεις πληθυσμών και ιδιαίτερα οικονομικών μεταναστών και να συγκινήσει εξίσου Έλληνες και αλλόγλωσσους μαθητές στις σημερινές πολυπολιτισμικές σχολικές αίθουσες.

Οι ειδικότεροι στόχοι του συγκεκριμένου σεναρίου είναι οι εξής:

α. Γνωστικοί:

- Να εμβαθύνουν στις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά την περίοδο 1920-22 στο ελληνικό κράτος και στην επίδραση που ενδεχομένως είχαν πάνω στη μικρασιατική υπόθεση.
- Να συνδέσουν τη διεθνή πολιτική συγκυρία με τη διπλωματική και στρατιωτική αποδυνάμωση της Ελλάδας.
- Να γνωρίσουν οι μαθητές την κατάληξη της μικρασιατικής Εκστρατείας.
- Να αποκτήσουν την ιστορική γνώση μέσω της προσωπικής επαφής με τις πηγές.
- Να ασκηθούν στην παραγωγή ιστορικού λόγου.
- Να ασκηθούν στη σύγκριση και στην κριτική προσέγγιση ιστορικών πηγών.
- Να κατανοήσουν τη χρονική αλληλουχία των γεγονότων που οδήγησαν στην μικρασιατική εμπλοκή και τραγωδία.
- Να βιώσουν την αλλαγή που συντελείται στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων σε διάστημα μακρών χρονικών περιόδων.

Για την επιτυχία ή όχι των παραπάνω παίζει ρόλο μια σειρά από παράγοντες, όπως τα διδακτικά εγχειρίδια και γενικότερα το εκπαιδευτικό υλικό, η μόρφωση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, το σχολικό κλίμα, οι στάσεις και διαθέσεις των μαθητών, οι διδακτικές προσεγγίσεις κ.ά.

Ειδικότερα για την ουσιαστική διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας κρίνονται απαραίτητες και οι εξής προϋποθέσεις: η δημιουργία ενός σχεδίου μαθήματος από την πλευρά του εκπαιδευτικού,

η ένταξη των γεγονότων στο συγκεκριμένο χρόνο και χώρο, η ερμηνεία του γεγονότος μέσα στη χρονική περίοδο που συνέβηκε, αλλά και η σύγκριση του, όπου είναι δυνατό, με γεγονότα σημερινά, η αποκάλυψη της ιστορικής αιτιότητας και αλληλουχίας των γεγονότων, ο παραμερισμός της ιδεολογίας μας, η αποφυγή κάθε είδους φανατισμού και γενικεύσεων, η βιωματική προσέγγιση του μαθήματος.

Με τις προϋποθέσεις αυτές εξασφαλίζεται η «διδασκαλία» θετικών και εποικοδομητικών τρόπων μάθησης, ώστε το άτομο να μπορεί να ζει και να αισθάνεται καλά, να κινητοποιείται εσωτερικά, να έχει ικανοποίηση και ευφορία, και όχι άγχος και αγωνία που δημιουργούν απώθηση για τη μάθηση.

β. Παιδαγωγικοί στόχοι

- Να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας, ομαδικότητας, αυτενέργειας, ατομικής πρωτοβουλίας και υπευθυνότητας μέσα από την ομαδοσυνεργατική μέθοδο που θα εφαρμοστεί στην αναζήτηση και συγκέντρωση πληροφοριών για την εκπόνηση των εργασιών.
- Να αντιληφθούν ότι η παραγωγή συλλογικού έργου είναι αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας αλλά και αναγκαία σε όλους τους τομείς της ζωής μας.
- Να δραστηριοποιηθούν στη διερευνητική - βιωματική μάθηση.
- Να ενεργοποιήσουν, μέσα από εμπειρίες και βιώματα, την ιστορική τους συνείδηση και να δομήσουν την πολιτιστική τους ταυτότητα, συνειδητοποιώντας τις δυνατότητες αλλά και τις αδυναμίες του έθνους μας.
- Να διευρυνθεί η οπτική που προσεγγίζουν τα ιστορικά γεγονότα (κριτική προσέγγιση του πρόσφατου ιστορικού παρελθόντος μέσα από πολλαπλές οπτικές γωνίες – διόρθωση πρότερης γνώσης).

γ. Στόχοι σχετικά με τις ΤΠΕ

- Να εξοικειωθούν με ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης.
- Να εξασκήσουν την ικανότητα παραγωγής συνεχούς γραπτού λόγου σε περιβάλλον ΠΕΚ – Προγράμματα Επεξεργασίας Κειμένου (ψηφιακός γραμματισμός)
- Να επισκέπτονται δικτυακούς τόπους, να συλλέγουν, να αξιολογούν και να αξιοποιούν πληροφορίες (κριτικός γραμματισμός)
- Να αποκωδικοποιούν και να παράγουν πολυτροπικά κείμενα (ψηφιακός γραμματισμός)
- Να χρησιμοποιούν απλές λειτουργίες ενός λογισμικού παρουσιάσεων για να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα συνθετικών εργασιών.

ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Οργάνωση της τάξης

Οι μαθητές θα χωρισθούν σε 5 ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Ο χωρισμός γίνεται από το διδάσκοντα, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ικανότητες του κάθε παιδιού: π.χ. ικανότητα παραγωγής λόγου και σκέψης, τεχνολογικές δεξιότητες κ.α. Είναι αναγκαίο σε κάθε ομάδα να υπάρχει ένας τουλάχιστον μαθητής με επαρκείς δεξιότητες στη χρήση επεξεργαστή κειμένου, λογισμικού παρουσίασης και φυλλομετρητή. Δεύτερο κριτήριο αποτελεί η ανομοιογένεια της ομάδας ως προς τις μαθησιακές ικανότητες των μαθητών και τα ενδιαφέροντα – κλίσεις του κάθε μαθητή. Θα μπορούσαμε να κατηγοριοποιήσουμε τους ρόλους που αναλαμβάνουν οι μαθητές στο πλαίσιο της μικρής ομάδας, στο στάδιο της διερευνητικής διαδικασίας ως εξής:

- Σε εκείνον του συντονιστή της ομάδας
- Σε εκείνον του χειριστή του ηλ. υπολογιστή και του «πλοηγητή» στο ψηφιακό υλικό.
- Σε εκείνον του αναγνώστη των πληροφοριών-στοιχείων
- Σε εκείνον του καταγραφέα, του γραμματέα της ομάδας που κρατά τις σημειώσεις.

Για την ανάθεση των ρόλων σε κάθε μαθητή, δεν είναι αναγκαία η παρέμβαση του εκπαιδευτικού. Οι μαθητές αναλαμβάνουν το ρόλο εκείνο που οι ίδιοι θεωρούν ότι τους ανήκει και που η ομάδα συνήθως χωρίς αντιρρήσεις τους αναγνωρίζει.

Μπορούμε τέλος να εντάξουμε τη συγκεκριμένη διδασκαλία σε ένα γενικότερο project. Όσα παραχθούν θα μπορούν να δημοσιευτούν στην ιστοσελίδα του σχολείου ή στην σχολική ή τοπική εφημερίδα.

Στις ομάδες θα ανατεθεί ένα θέμα προς επεξεργασία και κάθε ομάδα θα έχει το δικό της φύλλο εργασίας. Οι μαθητές καλούνται ανά ομάδες να αναζητήσουν στοιχεία, κάνοντας έρευνα στο

ηλεκτρονικό ιστορικό υλικό και να αποθηκεύσουν το υλικό που εντόπισαν. Στη συνέχεια οι μαθητές καλούνται να συνθέσουν το υλικό που έχουν εντοπίσει, αξιοποιώντας τα εργαλεία του Η/Υ. Οι δραστηριότητες που αναλαμβάνουν οι μαθητές είναι: κριτική επεξεργασία ιστορικών πηγών (εφημερίδων, μαρτυριών και φωτογραφιών), σύνθεση τεκμηριωμένου ιστορικού κειμένου σε επεξεργαστή κειμένου, δημιουργία λογισμικού παρουσίασης, κ.α.

Στη συνέχεια οι μαθητές κάθε ομάδας θα παρουσιάσουν προφορικά και ηλεκτρονικά την εργασία τους ανά ομάδα, στο σύνολο της τάξης. Όλοι οι μαθητές θα κληθούν να παρουσιάσουν ένα μέρος της εργασίας τους.

Φάσεις Διδασκαλίας

Η Διδασκαλία χωρίζεται σε τρεις φάσεις:

Α' ΦΑΣΗ (1 ώρα στο εργαστήριο πληροφορικής)

Στη φάση αυτή της διδασκαλίας :

Θα δοθεί το γενικότερο πλαίσιο των γεγονότων, ώστε να γίνει κατανοητό σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο της διδακτικής ενότητας και να επιτευχθούν οι γενικότεροι στόχοι της διδασκαλίας, δηλ. η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε σχέση με το συγκεκριμένο αντικείμενο και η πρόκληση του ενδιαφέροντος τους. Θα δοθούν εξηγήσεις στους μαθητές, ώστε να κατανοήσουν τους στόχους της βιωματικής-διερευνητικής μάθησης. Στο σημείο αυτό εξηγείται η διαδικασία, οι ρόλοι που θα κληθούν να αναλάβουν και το πόσο σημαντική είναι η δική τους συμμετοχή στη βελτίωση της διδασκαλίας του μαθήματος.

Στο στάδιο αυτό ο διδάσκων με βάση την παιδαγωγική αρχή της αφόρμησης, παρουσιάζει σε μια ολιγόλεπτη εισήγηση, με τη χρήση λογισμικού παρουσίασης και βιντεοπροβολέα, συνοπτικά στοιχεία από τα ιστορικά γεγονότα της περιόδου, με επιλεγμένες φωτογραφίες και χάρτες από την πορεία του ελληνικού στρατού και την εξέλιξη του πολέμου. Παράλληλα θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν τα αίτια της εκστρατείας, τα γεγονότα και τα αποτελέσματά της, χωρίς αναλυτικές λεπτομέρειες, ώστε οι μαθητές να γνωρίσουν το ιστορικό πλαίσιο, πριν αρχίσουν, την αναζήτηση ειδικότερων πληροφοριών στη συνέχεια.

Επίσης ενημερώνει τους μαθητές ότι μπορούν να μεταβούν στην ιστοσελίδα του ΙΜΕ και να ερευνήσουν α) [το εισαγωγικό σημείωμα](#) του κόμβου εξωτερική πολιτική-γεγονότα της περιόδου 1897-1922 και β) [τα σημαντικά πρόσωπα](#) που πρωταγωνίστησαν στην Μικρασιατική εκστρατεία.

Αφόρμηση μπορεί να πάρουν οι μαθητές επιπλέον από τα ανηρτημένα στο YouTube ντοκιμαντέρ ή τραγούδια που έχουν ως θέμα τη μικρασιατική καταστροφή. Συγκεκριμένα μπορεί να ανατρέξει κανείς στα ακόλουθα:

- [Smyrni 1922](#)
- [To telos tis Ellinikis Smyrnis](#)
- [Καταστροφή της Σμύρνης](#)

Οι αφαιρετικές αυτές αναφορές, στοχεύουν στη διέγερση του ενδιαφέροντος των μαθητών, αλλά και στη συμπλήρωση γνώσεων που είναι απαραίτητες για την ενασχόληση τους -στο επόμενο στάδιο- με τα συγκεκριμένα ερωτήματα των φύλλων εργασίας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η παρουσίαση να είναι σύντομη ώστε να μην κουράζει και όπως αναφέρθηκε αρκετά αφαιρετική για να μην στρέφει τουλάχιστον σε αυτή τη φάση τους μαθητές σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση. Σίγουρα πάντως δεν πρέπει να περιλαμβάνει «έτοιμες» απαντήσεις.

Β' ΦΑΣΗ (2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής)

Στο στάδιο αυτό ξεκινά η κυρίως διερευνητική διαδικασία μάθησης. Η κάθε ομάδα μαθητών κάθεται μπροστά στον υπολογιστή τους, στον οποίο βρίσκονται σε ηλεκτρονική μορφή τα φύλλα εργασίας και τα εκπαιδευτικά λογισμικά και προγράμματα που τους είναι απαραίτητα για τη συλλογή, επεξεργασία και σύνθεση των εργασιών τους. Αναλυτικότερα:

Η πρώτη ομάδα θα περιηγηθεί στην ιστοσελίδα της Εθνικής Βιβλιοθήκης και συγκεκριμένα στη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Εφημερίδων και Περιοδικού Τύπου όπου θα αναζητήσει τα πρωτοσέλιδα της εφημερίδας Μακεδονία της χρονικής περιόδου 20 Αυγούστου 1922 έως και 5 Σεπτεμβρίου 1922. Αφού εντοπίσει τα πρωτοσέλιδα της εφημερίδας θα προχωρήσει στην καταγραφή τους σε ηλεκτρονικό αρχείο της ημερομηνίας, του βασικού τίτλου και των ενδεικτικών δευτερευόντων τίτλων. Στη συνέχεια αφού επιλέξουν 1 φύλλο (αυτό που αναφέρεται στα γεγονότα της Καταστροφής της Σμύρνης, για παράδειγμα 2 ή 3 Σεπτεμβρίου 1922) και αφού εντοπίσουν το βασικό άρθρο και διαβάσουν τις πρώτες παραγράφους του θα προσπαθήσουν να προσδιορίσουν τη στάση της εφημερίδας απέναντι α) στην ελληνική στρατιωτική και πολιτική ηγεσία (Βενιζέλος / Κωνσταντίνος)

β) στις Ξένες Δυνάμεις γ) στους Τούρκους και δ) στους Έλληνες της Μικράς Ασίας (Ρωμιούς). Στη συνέχεια οι μαθητές, αναλαμβάνοντας το ρόλο Ελλήνων ανταποκριτών που παρακολουθούν τα γεγονότα της μικρασιατικής Καταστροφής και της Καταστροφής της Σμύρνης θα κληθούν στο βασικό άρθρο που θα συντάξουν για την εφημερίδα τους να βάλουν τίτλο και υπότιτλους και να χρησιμοποιήσουν φωτογραφίες με λεζάντες.

Η 2^η, 3^η και 4^η ομάδα θα αναλάβουν να εκπονήσουν Φύλλα εργασίας, κάνοντας τις ίδιες εργασίες, αναζητώντας υλικό στις εφημερίδες Εμπρός, Σκριπ και New York Times αντίστοιχα. Η 5^η ομάδα θα περιηγηθεί στην ιστοσελίδα [Ανθολόγιο \(ανάρτηση: Διδώ Σωτηρίου, Ματωμένα Χώματα\)](#). Θα μελετήσει το απόσπασμα από το μυθιστόρημα της Διδώ Σωτηρίου «Ματωμένα Χώματα» (1962) και θα ακούσει τη συνέντευξη της συγγραφέως το 1984 στην εκπομπή «Μονόγραμμα». Στη συνέχεια θα προσπαθήσει να προσδιορίσει τη στάση της Μικρασιάτισσας συγγραφέως απέναντι α) στην ελληνική στρατιωτική και πολιτική ηγεσία (Βενιζέλος / Κωνσταντίνος) β) στις Ξένες Δυνάμεις γ) στους Τούρκους και δ) στους Έλληνες της Μικράς Ασίας (Ρωμιούς).

Γ' ΦΑΣΗ (2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής)

Οι ομάδες θα παρουσιάσουν τις εργασίες τους στο σύνολο της τάξης, με τη βοήθεια βιντεοπροβολέα. Θα ακολουθήσει συζήτηση ανατροφοδότησης και μεταγνωστικής αξιολόγησης της όλης διαδικασίας. Επίσης, θα συζητήσουμε για το αν θα αξιοποιήσουμε περαιτέρω και με ποιους τρόπους τα αποτελέσματα της έρευνας μας (π.χ. ανάρτηση στο διαδίκτυο, διοργάνωση ημερίδας στο σχολείο μας με θέμα τη Μικρασιατική καταστροφή κ.τ.λ.). Τέλος, θα παρακολουθήσουμε το επεισόδιο της σειράς το «[Πανόραμα του Αιώνα](#)», το οποίο αναφέρεται στη Μικρασιατική καταστροφή, ως μια μορφή οπτικοποιημένης ανακεφαλαίωσης της διδακτικής ενότητας που μόλις προσεγγίσαμε.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση αφορά τους μαθητές αλλά και την όλη διδακτική διαδικασία.

Η αξιολόγηση των μαθητών γίνεται *διαρθρωτικά* και *συνολικά*:

- Από τις απαντήσεις στα φύλλα εργασίας.
- Από τη γενικότερη συμπεριφορά τους στο πλαίσιο της ομάδας τους.
- Από τις πρωτοβουλίες που θα αναπτύξουν ατομικά ή ως μέλη της ομάδας τους για την επίτευξη των στόχων κατά τη διάρκεια της εκπόνησης των εργασιών και ως προς το τελικό έργο.

Ο εκπαιδευτικός καταγράφει σημειώσεις και παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ενώ υποβοηθά τους μαθητές να ασκηθούν σε μορφές αυτοαξιολόγησης. Επιπλέον, γίνεται ετεροαξιολόγηση, οπότε οι μαθητές αξιολογούν τις παρουσιάσεις των άλλων ομάδων. Στο τέλος γίνεται αξιολόγηση της διαδικασίας με σχετικό φύλλο εργασίας.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Βασικό στοιχείο του σχεδιασμού ήταν η αποφυγή καθοδηγούμενων συμπερασμάτων και η χρήση των ΤΠΕ όχι ως συμπληρωματικό υλικό του διδακτικού βιβλίου αλλά ως ένα περιβάλλον αναζήτησης και προβληματισμού. Σκοπός ήταν η αυτενέργεια των μαθητών στην επιλογή και κριτική επεξεργασία των πηγών, στόχος σημαντικός στο πλαίσιο του διδακτικού αντικείμενου της ιστορίας. Έτσι, τα φύλλα εργασίας δεν περιέχουν ερωτήσεις που προϋποθέτουν μια σωστή απάντηση, αλλά οδηγούν τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναζητήσουν άρθρα στη βάση δεδομένων, να επιλέξουν τα άρθρα στα οποία θα εμβαθύνουν και, τέλος, να καταλήξουν στα δικά τους συμπεράσματα, προκειμένου η νέα γνώση να είναι προϊόν προσωπικής έρευνας. Επιπλέον, απαιτούν την κριτική προσέγγιση της πληροφορίας (έντυπης και ηλεκτρονικής) και την αξιολόγησή της.

ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΤΠΕ

Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στο μάθημα της Ιστορίας και μάλιστα στη συγκεκριμένη ενότητα προσφέρει τα ακόλουθα πλεονεκτήματα: παρέχεται η ευχέρεια αναζήτησης και εύρεσης -με άμεση και γρήγορη πρόσβαση- ιστορικών πηγών (εφημερίδων, μαρτυριών, φωτογραφιών, κλπ) από τους ίδιους τους μαθητές, πράγμα που θα ήταν πολύ δύσκολο να γίνει χωρίς τη χρήση Η/Υ και του διαδικτύου. Επιπλέον, τους δίνεται η δυνατότητα να συνδυάσουν λόγο, εικόνα και μουσική με από τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων. Τέλος, σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας δίνεται έμφαση στον ενεργό και δημιουργικό ρόλο των μαθητών κατά τη μαθησιακή διαδικασία.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό πλαίσιο το σχολείο οφείλει να επαναπροσδιορίσει το ρόλο του, δημιουργώντας εκείνες τις προϋποθέσεις, οι οποίες θα επιτρέπουν σε όλους τους μαθητές να συμμετέχουν στη μαθησιακή διαδικασία, μέσα από δράσεις που χαρακτηρίζονται για την ενεργητικότητα, τη συλλογικότητα, τις ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στα μορφωτικά αγαθά.

Η διαθεματική προσέγγιση αφήνει στο παρελθόν το παραδοσιακό, γνωσιοκεντρικό σχολείο με τις κατακερματισμένες γνώσεις του και οδηγεί σε διερευνητικές και ολιστικές προσεγγίσεις της διδασκαλίας.

Ειδικά για το μάθημα της Ιστορίας, η διδασκαλία του οποίου συνδέεται αναπόσπαστα με το είδος του πολίτη τον οποίο επιδιώκουμε να διαμορφώσουμε, η διαθεματική προσέγγιση δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή να αναπτύξει την κριτική του σκέψη, αποτέλεσμα της οποίας είναι η καλλιέργεια της δημοκρατικής συνείδησης, η οποία προϋποθέτει την απώθηση κάθε μορφής κοινωνικής αδικίας, διαμορφώνοντας τη βάση μιας σύγχρονης διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας του σημερινού μαθητή-αυριανού πολίτη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Βακαλούδη, Α. (2003). *Διδάσκοντας και Μαθαίνοντας με τις Νέες Τεχνολογίες: Θεωρία και Πράξη*, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκης.

Γιαννακοπούλου, Ε. (2006). *Σχεδιασμός Διδακτικής Ενότητας*", Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών, τόμος III, Αθήνα: ΕΚΕΠΙΣ.

Επιμορφωτικό υλικό για την Εκπαίδευση των Επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης, Τεύχος 1: Γενικό Μέρος, Β' Έκδοση Αναθεωρημένη και Βελτιωμένη. 2011, Πάτρα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Επιμορφωτικό υλικό για την Εκπαίδευση των Επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης. Τεύχος 3: Κλάδος ΠΕ02, Β' Έκδοση Αναθεωρημένη και Βελτιωμένη. 2011, Πάτρα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Επιτρόπου, Μ., Παγκουρέλια, Ε., Παπαδοπούλου, Μ. (2010). "Ο ελληνικός εμφύλιος: ένα διαθεματικό σενάριο". Στο Τζιμογιάννης Α. (επιμ.) *Πρακτικά Εργασιών 7^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση»*, 2, σσ. 477-483, Κόρινθος.

Κουλαϊδής, Β. (επιμ.) (2007). *Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την ανάπτυξη Κριτικής & Δημιουργικής Σκέψης για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*, Αθήνα: ΟΕΠΕΚ.

Μαυροσκούφης, Δ., & Μυρογιάννη, Ε. (2004). *Φιλολογοί στον Υπολογιστή*, Αθήνα: Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο.

Μήλλας, Η. (2001). *Εικόνες Ελλήνων και Τούρκων. Σχολικά βιβλία, Ιστοριογραφία, Λογοτεχνία και Εθνικά Στερεότυπα*, Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Μήλλας, Η. (2002). *Τι πρέπει – Τι δεν πρέπει. Οδηγός συμπεριφοράς για καλύτερες ελληνοτουρκικές σχέσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Νικολαΐδου, Σ. & Γιακουμάτου Τ. (2001). *Διαδίκτυο και Διδασκαλία. Ένας οδηγός για κάθε ενδιαφερόμενο και πολλές προτάσεις για τους φιλόλογους*, Αθήνα: Εκδόσεις Κέδρος.

Τουλούμης, Κ. (2004). *Διδάσκοντας για το παρ(ελθ)όν: Η Αρχαιολογία στη Μέση Εκπαίδευση. Δυνατότητες και Προοπτικές*, Θεσσαλονίκη: Εκδ. Ζήτη.

Χατζησαββίδης, Σ. (2005). ["Από την παιδαγωγική του γραμματισμού στους πολυγραμματισμούς: νέες τάσεις, διαστάσεις και προοπτικές στη διδασκαλία της γλώσσας"](#). Στο Κ. Μπαλάσκας & Κ. Αγγελάκος (επιστ. επιμ.) *Γλώσσα και λογοτεχνία στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση*, Αθήνα: Μεταίχμιο, σσ. 35-52.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φύλλα Εργασίας

Ομάδα 1 – 1^ο φύλλο εργασίας
Εφημερίδα «Μακεδονία»
Έλληνες Ανταποκριτές της εποχής

Από την ιστοσελίδα [Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Εφημερίδων και Περιοδικού Τύπου της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος \(χρονολογική αναζήτηση\)](#)

- 1) Να βρείτε τα πρωτοσέλιδα της εφημερίδας «Μακεδονία» μεταξύ 20 Αυγούστου 1922 και 5 Σεπτεμβρίου 1922 και να καταγράψετε σε ηλεκτρονικό αρχείο την ημερομηνία – τον βασικό τίτλο – ενδεικτικούς δευτερεύοντες τίτλους
- 2) Να επιλέξετε 1 φύλλο (αυτό που αναφέρεται στα γεγονότα της Καταστροφής της Σμύρνης, για παράδειγμα 2 ή 3 Σεπτεμβρίου 1922) και αφού
 - α) εντοπίσετε το βασικό άρθρο και καταγράψετε τον τίτλο του
 - β) διαβάσετε τις πρώτες παραγράφους
 να προσπαθήσετε να προσδιορίσετε τη στάση της εφημερίδας «Μακεδονία» απέναντι στα ακόλουθα πρόσωπα ή εθνικές ομάδες (ενδέχεται για κάποιες από τις παρακάτω κατηγορίες να μην υπάρχει σαφής θέση της εφημερίδας, οπότε επικεντρώνεστε στις υπόλοιπες)
 - α) στην ελληνική στρατιωτική ή πολιτική ηγεσία (Βενιζέλος / Κωνσταντίνος)
 - β) στους Ξένους (Άγγλοι, Γάλλοι, Ιταλοί, Ρώσοι)
 - γ) στον Κεμαλικό στρατό
 - δ) στους Έλληνες της Μικράς Ασίας (Ρωμιούς)
- 3) Φανταστείτε ότι είστε Έλληνες ανταποκριτές και παρακολουθείτε τα γεγονότα της Μικρασιατικής Καταστροφής και της Καταστροφής της Σμύρνης. Με ποιον τρόπο θα αναμεταδίδατε τα γεγονότα;
 - Να βάλετε δικούς σας τίτλους και υπότιτλους
 - Να χρησιμοποιήσετε εικόνες με λεζάντες δικές σας
 - Να γράψετε ένα σύντομο δικό σας κείμενο
- 4) Να δημιουργήσετε μια προβολή παρουσίασης (power point) ή ένα βιντεάκι όπου θα βάλετε εικόνες, λόγο (σύντομα κείμενα – λεζάντες) και δική σας μουσική, για να το παρουσιάσετε στην τάξη.

Ομάδα 2 – 2^ο φύλλο εργασίας

Εφημερίδα «Εμπρός»

Έλληνες Ανταποκριτές της εποχής

Από την ιστοσελίδα [Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Εφημερίδων και Περιοδικού Τύπου της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος \(χρονολογική αναζήτηση\)](#)

- 1) Να βρείτε τα πρωτοσέλιδα της εφημερίδας «Εμπρός» μεταξύ 20 Αυγούστου 1922 και 5 Σεπτεμβρίου 1922 και να καταγράψετε σε ηλεκτρονικό αρχείο την ημερομηνία – τον βασικό τίτλο – ενδεικτικούς δευτερεύοντες τίτλους
- 2) Να επιλέξετε 1 φύλλο (αυτό που αναφέρεται στα γεγονότα της Καταστροφής της Σμύρνης, για παράδειγμα 2 ή 3 Σεπτεμβρίου 1922) και αφού
 - α) εντοπίσετε το βασικό άρθρο και καταγράψετε τον τίτλο του
 - β) διαβάσετε τις πρώτες παραγράφους
 να προσπαθήσετε να προσδιορίσετε τη στάση της εφημερίδας «Εμπρός» απέναντι στα ακόλουθα πρόσωπα ή εθνικές ομάδες (ενδέχεται για κάποιες από τις παρακάτω κατηγορίες να μην υπάρχει σαφής θέση της εφημερίδας, οπότε περιορίζεστε στις υπόλοιπες)
 - α) στην ελληνική στρατιωτική ή πολιτική ηγεσία (Βενιζέλος / Κωνσταντίνος)
 - β) στους Ξένους (Άγγλοι, Γάλλοι, Ιταλοί, Ρώσοι)
 - γ) στον Κεμαλικό στρατό
 - δ) στους Έλληνες της Μικράς Ασίας (Ρωμιούς)
- 3) Φανταστείτε ότι είστε Έλληνες ανταποκριτές και παρακολουθείτε τα γεγονότα της Μικρασιατικής Καταστροφής και της Καταστροφής της Σμύρνης. Με ποιον τρόπο θα αναμεταδίδατε τα γεγονότα;
 - Να βάλετε δικούς σας τίτλους και υπότιτλους
 - Να χρησιμοποιήσετε εικόνες με λεζάντες δικές σας
 - Να γράψετε ένα σύντομο δικό σας κείμενο
- 4) Να δημιουργήσετε μια προβολή παρουσίασης (power point) ή ένα βιντεάκι όπου θα βάλετε εικόνες, λόγο (σύντομα κείμενα – λεζάντες) και δική σας μουσική, για να το παρουσιάσετε στην τάξη.

Ομάδα 3 – 3^ο φύλλο εργασίας

Εφημερίδα «Σκριπ»

Έλληνες Ανταποκριτές της εποχής

Από την ιστοσελίδα [Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Εφημερίδων και Περιοδικού Τύπου της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος \(χρονολογική αναζήτηση\)](#)

- 1) Να βρείτε τα πρωτοσέλιδα της εφημερίδας «Σκριπ» μεταξύ 20 Αυγούστου 1922 και 5 Σεπτεμβρίου 1922 και να καταγράψετε σε ηλεκτρονικό αρχείο την ημερομηνία – τον βασικό τίτλο – ενδεικτικούς δευτερεύοντες τίτλους
- 2) Να επιλέξετε 1 φύλλο (αυτό που αναφέρεται στα γεγονότα της Καταστροφής της Σμύρνης, για παράδειγμα 2 ή 3 Σεπτεμβρίου 1922) και αφού
 - α) εντοπίσετε το βασικό άρθρο και καταγράψετε τον τίτλο του
 - β) διαβάσετε τις πρώτες παραγράφους
 να προσπαθήσετε να προσδιορίσετε τη στάση της εφημερίδας «Σκριπ» απέναντι στα ακόλουθα πρόσωπα ή εθνικές ομάδες (ενδέχεται για κάποιες από τις παρακάτω κατηγορίες να μην υπάρχει σαφής θέση της εφημερίδας, οπότε περιορίζεστε στις υπόλοιπες)
 - α) στην ελληνική στρατιωτική ή πολιτική ηγεσία (Βενιζέλος / Κωνσταντίνος)
 - β) στους Ξένους (Άγγλοι, Γάλλοι, Ιταλοί, Ρώσοι)
 - γ) στον Κεμαλικό στρατό
 - δ) στους Έλληνες της Μικράς Ασίας (Ρωμιούς)
- 3) Φανταστείτε ότι είστε Έλληνες ανταποκριτές και παρακολουθείτε τα γεγονότα της Μικρασιατικής Καταστροφής και της Καταστροφής της Σμύρνης. Με ποιον τρόπο θα αναμεταδίδατε τα γεγονότα;
 - Να βάλετε δικούς σας τίτλους και υπότιτλους
 - Να χρησιμοποιήσετε εικόνες με λεζάντες δικές σας
 - Να γράψετε ένα σύντομο δικό σας κείμενο
- 4) Να δημιουργήσετε μια προβολή παρουσίασης (power point) ή ένα βιντεάκι όπου θα βάλετε εικόνες, λόγο (σύντομα κείμενα – λεζάντες) και δική σας μουσική για να το παρουσιάσετε στην τάξη.

Ομάδα 4 – 4^ο φύλλο εργασίας Εφημερίδα «New York Times» Ξένοι Ανταποκριτές της εποχής

Στην [Εφημερίδα New York Times \(επιλεγμένα φύλλα, 1922\)](#)

- 1) Να βρείτε τα δημοσιεύματα της εφημερίδας «New York Times» και να καταγράψετε σε ηλεκτρονικό αρχείο την ημερομηνία – τον βασικό τίτλο – ενδεικτικούς δευτερεύοντες τίτλους
- 2) Να επιλέξετε 1 φύλλο (αυτό που αναφέρεται στα γεγονότα της Καταστροφής της Σμύρνης) και αφού
 - α) εντοπίσετε το βασικό άρθρο και καταγράψετε τον τίτλο του
 - β) διαβάσετε τις πρώτες παραγράφους
 να προσπαθήσετε να προσδιορίσετε τη στάση της εφημερίδας «New York Times» απέναντι στα ακόλουθα πρόσωπα ή εθνικές ομάδες (ενδέχεται για κάποιες από τις παρακάτω κατηγορίες να μην υπάρχει σαφής θέση της εφημερίδας, οπότε περιορίζεστε στις υπόλοιπες)
 - α) στην ελληνική στρατιωτική ή πολιτική ηγεσία (Βενιζέλος / Κωνσταντίνος)
 - β) στους Ξένους (Άγγλοι, Γάλλοι, Ιταλοί, Ρώσοι)
 - γ) στον Κεμαλικό στρατό
 - δ) στους Έλληνες της Μικράς Ασίας (Ρωμιούς)
- 3) Φανταστείτε ότι είστε Ξένοι ανταποκριτές και παρακολουθείτε τα γεγονότα της Μικρασιατικής Καταστροφής και της Καταστροφής της Σμύρνης. Με ποιον τρόπο θα αναμεταδίδατε τα γεγονότα;
 - Να βάλετε δικούς σας τίτλους και υπότιτλους
 - Να χρησιμοποιήσετε εικόνες με λεζάντες δικές σας
 - Να γράψετε ένα σύντομο δικό σας κείμενο
- 4) Να δημιουργήσετε μια προβολή παρουσίασης (power point) ή ένα βιντεάκι όπου θα βάλετε εικόνες, λόγο (σύντομα κείμενα – λεζάντες) και δική σας μουσική, για να το παρουσιάσετε στην τάξη.

Ομάδα 5 – 5^ο φύλλο εργασίας Η Μικρασιάτισσα συγγραφέας Διδώ Σωτηρίου

Στο ιστολόγιο Ανθολόγιο (ανάρτηση: Διδώ Σωτηρίου, Ματωμένα Χώματα)

- 1) α) Να διαβάσετε το [απόσπασμα](#) από το μυθιστόρημα της Διδώς Σωτηρίου «Ματωμένα Χώματα» (1962)
- β) και να ακούσετε τη συνέντευξη της συγγραφέως το 1984 στην εκπομπή «[Μονόγραμμα: Διδώ Σωτηρίου](#)». Εάν δεν έχετε πολύ χρόνο στη διάθεσή σας μπορείτε να δείτε ένα απόσπασμα από το «[Μονόγραμμα: Διδώ Σωτηρίου](#)» [[Απόσπασμα](#)]
- Στη συνέχεια να προσπαθήσετε να προσδιορίσετε τη στάση της Μικρασιάτισσας συγγραφέως απέναντι στα ακόλουθα πρόσωπα ή εθνικές ομάδες (ενδέχεται για κάποιες από τις παρακάτω κατηγορίες να μην εκφράζεται σαφής θέση, οπότε περιορίζεστε στις υπόλοιπες)
- α) στην ελληνική στρατιωτική ή πολιτική ηγεσία (Βενιζέλος / Κωνσταντίνος)
- β) στους Ξένους (Άγγλοι, Γάλλοι, Ιταλοί, Ρώσοι)
- γ) στον Κεμαλικό στρατό
- δ) στους Έλληνες της Μικράς Ασίας (Ρωμιούς)
- 2) Να δημιουργήσετε μια προβολή παρουσίασης (power point) ή ένα βιντεάκι όπου θα βάλετε εικόνες (της συγγραφέως, της Μικρασιατικής Καταστροφής, κλπ), φράσεις από το μυθιστόρημα *Ματωμένα Χώματα* ή τη συνέντευξή της συγγραφέως και μουσική επένδυση δικής σας επιλογής, για να το παρουσιάσετε στην τάξη.

Δικτυογραφία (ενδεικτική)

- [Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Εφημερίδων και Περιοδικού Τύπου](#) (Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος)
- [Εφημερίδα New York Times \(επιλεγμένα φύλλα, 1922\)](#)
- Διδώ Σωτηρίου, *Ματωμένα χώματα* (1962) [[απόσπασμα σε ηλεκτρονική μορφή](#)]
- «[Μονόγραμμα: Διδώ Σωτηρίου](#)» [Αρχείο της ΕΡΤ, 1984 – [Συνέντευξη](#) της συγγραφέως]
- [ΙΜΕ: Εξωτερική πολιτική-γεγονότα της περιόδου 1897-1922 – Εισαγωγικό σημείωμα](#)
- [ΙΜΕ: Εξωτερική πολιτική-γεγονότα της περιόδου 1897-1922 – Τα σημαντικά πρόσωπα](#) [πρόσωπα που πρωταγωνίστησαν στην Μικρασιατική εκστρατεία].
- «[Πανόραμα του Αιώνα: Μικρασιατική Καταστροφή](#)»

Άλλες δικτυακές πηγές

- http://ifigeneia.cti.gr/repository/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=1929&limit=100000&limitstart=0&order=name&dir=DESC&Itemid=55
- http://patsikasfotis.blogspot.com/2011/01/blog-post_13.html
- http://ekped.gr/praktika/filo/16_155k.swf
- <http://www2.e-yliko.gr/htmls/filistelyk2.aspx>
- <http://www.slideshare.net/vatasoul/ss-3642680>
- <http://www.pi-schools.gr/download/publications/epitheorisi/teyxos10/115-120.pdf>
- <http://mindtool.pbworks.com/f/micrasiaticos+polemos.doc>